

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 342.5

Богдана Мельниченко

Національний університет “Львівська політехніка”,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
bohdana.b.melnychenko@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1514-8131>

Юлія Рудницька

Національний університет “Львівська політехніка”,
студентка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 “Право”
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
yuliia.rudnytska.mpvpr.2022@lpnu.ua

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

<http://doi.org/10.23939/law2023.37.297>

© Мельниченко Б., Рудницька Ю., 2023

Проаналізовано правові засади організації та здійснення публічної влади в Україні в умовах воєнного стану. З'ясовано, що публічна влада здійснюється у різноманітних формах, широким колом уповноважених на те суб'єктів. Серед характерних ознак публічної влади виокремлено таке: спрямована на виконання суспільних завдань і функцій; функціонує через відповідні публічні інститути; легітимна; має апарат, що покликаний здійснювати цю владу, відособлений від населення; об'єднує підвладних за територіальною ознакою; охоплює владою всіх осіб на відповідній території; безперервна у функціонуванні; спрямована на вирішення усіх справ суспільного значення; функціонує у правових формах. Виявлено, що під правовою основою організації й діяльності органів публічної влади варто розуміти систему нормативних актів, що визначають функції, компетенцію, форми і методи діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, а також їх структурних підрозділів. Вказано, що квінтесенцією правового унормування засад організації та здійснення публічної влади в Україні є її підпорядкованість найвищій меті держави – утвердженню і забезпеченню прав і свобод людини. Встановлено, що воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним

органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Констатовано, що введення воєнного стану в Україні призвело до внесення багатьох змін, включаючи ті, що стосуються організації та здійснення публічної влади. У сфері реалізації публічно-владних управлінських функцій органами публічної влади це означає запровадження певних особливостей. Зазначено, що одним із основних варіантів ефективності організації та здійснення публічної влади в умовах воєнного стану є повна консолідація зусиль і взаєморозуміння на усіх її рівнях, що вкрай важливо у воєнний час.

Ключові слова: влада, публічна влада, воєнний стан, правові засади організації та здійснення публічної влади.

Постановка проблеми. На сьогодні Україна переживає один із найскладніших періодів в історії держави. В умовах військової агресії РФ проти України постало завдання перебудови системи органів публічної влади на військові рейки, забезпечення їх належного функціонування [1]. У тих умовах важливим є те, що органи публічної влади повинні забезпечити збалансований підхід, який би, з одного боку, дозволяв зберігати та захищати права та свободи громадян, а з іншого боку – забезпечував би ефективний захист державних інтересів та безпеку країни. Окрім цього, органи публічної влади повинні забезпечити ефективну комунікацію з громадськістю та забезпечити доступ до інформації про стан безпеки та заходів, що вживаються для забезпечення безпеки. Також важливо враховувати інтереси та потреби населення, яке може бути позбавлене деяких прав та свобод у зв'язку з воєнним станом. Відтак виникає потреба більш ґрунтовного дослідження правових засад організації та здійснення публічної влади в умовах воєнного стану.

Аналіз дослідження проблеми. Окремі аспекти організації та здійснення публічної влади розглядали у своїх працях такі українські вчені, як: Л. М. Корнута, В. О. Серьогін, М. І. Смокович, Т. М. Тарасенко, Є. Г. Цокур, О. Н. Ярмиш та інші.

Мета статті – проаналізувати правові засади організації та здійснення публічної влади в Україні в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до “Етимологічного словника української мови”, слово “влада” та похідні від нього “володар”, “владний” тощо, є запозиченим із польської мови – “władza” або чеської “vlada” – влада, керівництво, уряд [2, с. 409].

У науковій літературі існують різноманітні визначення влади, що відображає складність, багатоаспектність цього явища. В кожному з визначень акцентовано увагу на тій або іншій стороні або вияві влади. Водночас більшість дослідників пов'язують владу з підкоренням, наказом, залежністю. Тому цілком очевидним є те, що влада припускає верховенство, монопольне право суб'єкта приймати рішення (“авторитетні рішення”), обов'язкові та значущі для об'єкта, і спроможність забезпечувати виконання прийнятих зобов'язань, тобто контролювати об'єкт [3, с. 139, 140].

Загалом, осмислюючи феномен влади, маємо визнати, що влада виявляється невикремленою від таких понять, як вплив, примус, управління, детермінація, сила, причина, соціальний контроль, панування, політична система тощо [4, с. 133].

Юридична енциклопедія публічну владу визначає як суспільно-політичну владу, народовладдя, а основними її видами, відповідно: владу народу як безпосереднє народовладдя, безпосередню демократію (вибори, референдуми тощо); державну владу (законодавчу, виконавчу, судову); місцеве

самоврядування – місцеву публічну владу, що здійснюється, зокрема територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування (радами), виконавчими органами рад, сільськими, селищними і міськими головами тощо [5, с. 196].

Відтак публічна влада здійснюється у різноманітних формах, широким колом уповноважених на те суб'єктів [1, с. 140]. До ознак, притаманних публічній владі, доцільно зарахувати такі: спрямована на виконання суспільних завдань і функцій; функціонує через відповідні публічні інститути; легітимна; має апарат, що покликаний здійснювати цю владу, відособлений від населення; об'єднує підвладних за територіальною ознакою; охоплює владою всіх осіб на відповідній території; безперервна у функціонуванні; спрямована на вирішення усіх справ суспільного значення; функціонує у правових формах [6].

Під правовою основою організації й діяльності органів публічної влади розуміють систему нормативних актів, що визначають функції, компетенцію, форми і методи діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, а також їх структурних підрозділів. Для цих актів характерним є те, що правові норми, які в них містяться, є переважно імперативними [7].

Квінтесенцією правового унормування засад організації та здійснення публічної влади в Україні є її підпорядкованість найвищій меті держави – утвердженню і забезпеченню прав і свобод людини. Водночас демократія, людські права та правова держава є трьома засадничими цінностями європейського правопорядку [8].

Як відомо, 24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. У зв'язку із загрозою територіальній цілісності та незалежності України, Указом Президента України № 64/2022 було введено воєнний стан [9].

Ст. 1 Закону України “Про правовий режим воєнного стану” від 12 травня 2015 р. № 389-VIII визначає воєнний стан як особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [10].

Очевидно, що введення воєнного стану в Україні призвело до внесення багатьох змін, враховуючи ті, що стосуються діяльності владних органів. У здійсненні публічно-владних функцій були запроваджені певні особливості, передбачені чинним законодавством.

Зокрема, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки та порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян було утворено тимчасові державні органи – військові адміністрації. А саме Указом Президента України “Про утворення військових адміністрацій” № 68/2022 від 24 лютого 2022 року було утворено 24 обласні та Київську міську, а також районні військові адміністрації [11].

Щоб ефективно протидіяти окупантам, військові адміністрації одночасно виконують функції військових та державних органів влади. Військові адміністрації консолідують зусилля місцевих органів влади, спільно із державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями, громадянами здійснюють заходи правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян [12]. Такий підхід якнайкраще сприяє безперервності функціонування публічної влади загалом та посиленню оборонної ефективності держави.

Також важливо зазначити, що у період дії воєнного стану повноваження органів публічної влади не можуть бути припинені.

Ст. 9 Закону України “Про правовий режим воєнного стану” містить положення про те, що Президент України та Верховна Рада України в умовах воєнного стану повинні діяти виключно на підставі, в межах повноважень, наданих їм Конституцією та законами України. Те саме стосується Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

Крім того, відповідно до ч. 3 ст. 11, ч. 3 ст. 12, ч. 2 ст. 12-2 вищезгаданого закону, повноваження Верховної Ради України, Президента України, судів, органів та установ системи правосуддя, передбачені Конституцією України, в умовах воєнного стану не можуть бути обмежені.

Зауважимо, що Конституція України містить низку фундаментальних приписів щодо організації та здійснення державної влади, за якими: права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави (ч. 2 ст. 3); ніхто не може узурпувати державну владу (ч. 4 с.і 5); державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України (ст. 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; норми Конституції України є нормами прямої дії (ст. 8); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ч. 2 ст. 19) [13].

Далі згадаємо про певні законодавчі акти, якими вносились деякі зміни та доповнення до чинних, метою яких є чіткіше врегулювати правовідносин під час воєнного стану. Таким актом є Закон України “Про внесення зміни до частини сьомої статті 147 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо визначення територіальної підсудності судових справ” № 2112-IX від 3 березня 2022 р., що набрав чинності 7 березня 2022 р. [14]. Прийняття цього закону пов’язано з необхідністю організаційного забезпечення безперервної діяльності судів та безперервного здійснення правосуддя в Україні, що враховує умови “воєнного або надзвичайного стану”, “військових дій”, “стихійного лиха”, “боротьби з тероризмом” тощо [15, с. 453].

Важливим є й те, що даний закон розширює формат зміни територіальної підсудності справ. Раніше, час. 7 ст. 147 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” № 1402-VIII від 2 червня 2016 року, передбачала можливість припинення роботи суду за рішенням Вищої ради правосуддя за умови стихійного лиха, військових дій, заходів проти тероризму або інших надзвичайних обставин. Однак зараз зміст цієї норми був змінений і, відповідно до цих змін, не тільки рішення Вищої ради правосуддя, але й безпосереднє розпорядження Голови Верховного Суду є підставою для зміни підсудності судових справ в разі об’єктивної необхідності.

Цей крок законодавця вважають обґрунтованим і логічним, оскільки відсутність повноважності такого конституційного органу, як Вища рада правосуддя (відсутність кворуму його кількісного складу і неможливість легітимного дообрання (допризначення) його членів в умовах війни), не можуть паралізувати функціонування судової системи, роботу судів, виконання суддями своїх професійних обов’язків та здійснення правосуддя в державі.

Крім того, 22 березня 2022 року набули чинності положення про перерозподіл державно-владних повноважень між державними органами, такими як Державна судова адміністрація України, Верховний Суд та Вища рада правосуддя. Йдеться про Закон України “Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя”. Акт було ухвалено парламентом 15 березня 2022 року [16]. Базовий закон

доповнено двома тимчасовими пунктами, що врегульовують питання виконання функцій Вищої ради правосуддя на період надзвичайного або воєнного стану та 30 днів після його припинення.

Загалом, прийняття цих двох Законів України, а саме Закону України “Про внесення зміни до ч. 7 ст. 147 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо визначення територіальної підсудності судових справ” від 3 березня 2022 року та Закону України “Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя” від 15 березня 2022 року, дозволило захистити конституційні права та свободи людини та громадянина відповідно до вимог 55, 64 та інших статей Конституції України, забезпечити здійснення правосуддя в умовах війни та оперативно реагувати на ситуації, коли окремі суди системи судоустрою України, зокрема адміністративні, потрапляють у зону військових дій чи окупації, що ускладнює і навіть тимчасово унеможливує їхню роботу [15].

Важливим у контексті дослідження є також висвітлення питання організації роботи державної служби у часи війни. Організація роботи державних службовців, забезпечення їх прав та законних інтересів, а також створення безпечних умов праці задля виконання професійних повноважень та обов'язків в умовах війни стають майже неможливими. Водночас для державних органів та їх інституцій принципово важливим є підтримати звичайний режим роботи та продовжувати забезпечувати права та законні інтереси громадян, реалізувати державну політику на усіх рівнях. Аналізуючи діюче законодавство, можна констатувати, що окремі питання урегулювання реалізації державної служби у період введення та дії військового стану є зовсім не визначеними або потребують додаткової нормативної регламентації. Зокрема, серед таких питань виокремлюють питання заміщення вакантних посад на державній службі, питання організації дистанційної роботи для державних службовців, питання забезпечення гарантій та заохочень тощо. Держава зобов'язана зробити усе можливе з метою збереження та відновлення роботи державних органів, що забезпечують суспільний порядок і безпеку, надають адміністративні послуги та забезпечують права громадян. Окрім того, організація роботи державних службовців має бути безпечною для них та максимально зручною [17].

Висновки. Отже, введення воєнного стану в Україні призвело до внесення багатьох змін, включаючи ті, що стосуються організації та здійснення публічної влади. У сфері реалізації публічно-владних управлінських функцій органами публічної влади це означає запровадження певних особливостей. Очевидно, що під час війни перед органами влади постали жорсткі виклики, які вимагають своєчасного адекватного реагування. Одним із основних варіантів ефективності організації та здійснення публічної влади в умовах воєнного стану є повна консолідація зусиль і взаєморозуміння на усіх її рівнях, що вкрай важливо у воєнний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тарасенко Т. М. Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану: можливості та обмеження // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. Вип. 4. С. 51–58.

2. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол. : О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. Київ : Наукова думка, 1982. Т. 1 : А–Г / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР ; укл.: Р. В. Болдирев та ін. 632 с.

3. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / за заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрукайтене. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 608 с.

4. Цокур Є. Політико-правові концепції феномену політичної влади // Право України. 2009. № 11. С. 132–138.

5. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко та ін. Київ : Українська енциклопедія, 1998. Т. 5: П–С. 2003. 736 с.

6. Ярмиш О. Н., Серьогін В. О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : навч. посіб. / за заг.ред. Ю. М. Тодики. Харків : Вид-во Нац.ун-ту внутр. справ, 2002. 672 с.
7. Мельниченко Б. Б. Правова основа організації та діяльності органів публічного управління в Україні // Підприємництво, господарство і право. 2017. № 12. С. 174–177.
8. Головатий С. Мірило правовладдя. Коментар. Глосарій. Rule of Law Checklist. Київ : Vaite, 2017. 163 с.
9. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 25.02.2023 р.).
10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України № 389-VIII від 12 травня 2015 р.. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.
11. Про утворення військових адміністрацій : Указ Президента України № 68/2022 від 24 лютого 2022 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text> (дата звернення: 02.03.2023 р.).
12. Ярмистий М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану:повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування. 2022. URL : <http://buk-visnyk.cv.ua/misceve-samovryaduvannya/2059/> (дата звернення: 02.03.2023 р.).
13. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 р.. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
14. Про внесення зміни до частини сьомої статті 147 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо визначення територіальної підсудності судових справ : Закон України № 2112-IX від 03 березня 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2112-20#Text> (дата звернення: 02.03.2023 р.).
15. Смокович М. І. Здійснення правосуддя в умовах воєнного стану: до питання законодавчих змін // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2022. Вип. 70. С. 450–455.
16. Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя : Закон України № 2128-IX від 15 березня 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2128-20#Text> (дата звернення: 02.03.2023 р.).
17. Корнута Л. М. Окремі питання провадження державної служби в умовах воєнного стану// Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. № 2. С. 64–69.

REFERENCES

1. Tarasenko, T. M. (2022). Orhanizatsiino-pravovi zasady diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v umovakh voiennoho stanu: mozhlyvosti ta obmezhenia. [Organizational and legal principles of the activities of local self-government bodies under martial law: opportunities and limitations]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*. Vyp. 4. P. 51–58. [in Ukrainian].
2. Melnychuk, O. S. (1982). Etymolohichniy slovnyk ukrainskoi movy. [Etymological dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv : In-t movoznavstva im. O. O. Potebni AN URSSR.
3. Chernova, S., Voronkovi, V., Banakha, V., Sosnina, O., Zhukauskasa, P., Vvainkhardt, Y., Andriukaitene, R. (2017). Publichne upravlinnia ta administruvannia v umovakh informatsiinoho suspilstva: vitchyzniani i zarubizhnyi dosvid. [Public management and administration in the conditions of the information society: domestic and foreign experience]. *Zaporizhzhia : ZDIA* [in Ukrainian].
4. Tsokur, Ye. (2009). Polityko-pravovi kontseptsii fenomenu politychnoi vlady. [Political and legal concepts of the phenomenon of political power]. *Pravo Ukrainy*. No. 11. P. 132–138 [in Ukrainian].
5. Shemshuchenko, Yu. S. (1998). Yurydychna entsyklopediia. [Legal encyclopedia]. Kyiv : Ukrainska entsyklopediia [in Ukrainian].
6. Yarmysh, O. N., Serohin, V. O. (2002). Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia v Ukraini. [State construction and local self-government in Ukraine]. *Kharkiv : Vyd-vo Nats.un-tu vnutr. Sprav* [in Ukrainian].
7. Melnychenko, B. B. (2017). Pravova osnova orhanizatsii ta diialnosti orhaniv publichnoho upravlinnia v Ukraini. [The legal basis of the organization and activity of public management bodies in Ukraine]. *Pidprijemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. No. 12. P. 174–177.
8. Holovaty, S. (2017). Mirylo pravovladdia. Komentar. Hlosarii. [Rule of law was the measure. Comment. Glossary]. *Rule of Law Checklist*. Kyiv : Vaite [in Ukrainian].
9. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. [About the introduction of martial law in Ukraine] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liutoho 2022 r. No. 64/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (accessed 25.02.2023).

10. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. [About the legal regime of martial law] : Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 r. No. 389-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. No. 28. St. 250.

11. Pro utvorennia viiskovykh administratsii. [On the formation of military administrations] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liutoho 2022 roku No. 68/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text> (accessed 02.03.2023).

12. Yarmystyi, M. (2022). Mistsevi orhany vlady v umovakh voiennoho stanu: povnovazhennia ta spivpratsia viiskovykh administratsii z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia. [Local authorities under martial law: powers and cooperation of military administrations with local self-government bodies]. *Bukovynskiy visnyk derzhavnoi sluzhby ta mistsevoho samovriaduvannia*. URL : <http://buk-visnyk.cv.ua/miscve-samovryaduvannya/2059/> (accessed 02.03.2023).

13. Konstytutsiia Ukrainy. [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. No. 254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. No. 30. St. 141.

14. Pro vnesennia zminy do chastyny somoi statii 147 Zakonu Ukrainy "Pro sudoustrii i status suddiv" shchodo vyznachennia terytorialnoi pidsudnosti sudovykh sprav. [On amending the seventh part of Article 147 of the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges" regarding the determination of territorial jurisdiction of court cases] : Zakon Ukrainy vid 03 bereznia 2022 r. No. 2112-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2112-20#Text> (accessed 02.03.2023).

15. Smokovych, M. I. (2022). Zdiisnennia pravosuddia v umovakh voiennoho stanu: do pytannia zakonodavchykh zmin. [Administration of justice under martial law: on the issue of legislative changes]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*. Serii Pravo. Vyp. 70. P. 450–455 [in Ukrainian].

16. Pro vnesennia zmin do rozdil XII "Prykintsevi ta perekhidni polozhennia" Zakonu Ukrainy "Pro sudoustrii i status suddiv" shchodo zabezpechennia staloho funktsionuvannia sudovoi vlady v period vidsutnosti povnovazhnogo skladu Vyshchoi rady pravosuddia. [On Amendments to Chapter XII "Final and Transitional Provisions" of the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges" on Ensuring the Stable Functioning of the Judiciary during the Absence of the High Council of Justice] : Zakon Ukrainy vid 15 bereznia 2022 r. No. 2128-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2128-20#Text> (accessed 02.03.2023).

17. Kornuta, L. M. (2022). Okremi pytannia provadzhennia derzhavnoi sluzhby v umovakh voiennoho stanu. [Separate issues of civil service proceedings under martial law]. *Dniprovskiy naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*. No. 2. P. 64–69 [in Ukrainian].

Дата надходження: 03.03.2023 р.

Bogdana Melnychenko

Lviv Polytechnic National University,
Doctor of Juridical Sciences, Prof.
Department of Theory of Law and Constitutionalism
Institute of Jurisprudence, Psychology and Innovative Education
bohdana.b.melnychenko@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1514-8131>

Yuliia Rudnytska

Lviv Polytechnic National University,
student of the second (master's) level of higher education
of specialty 081 "Law"
Institute of Jurisprudence, Psychology and Innovative Education
yuliia.rudnytska.mpvpr.2022@lpnu.ua

LEGAL PRINCIPLES OF THE ORGANIZATION AND EXERCISE OF PUBLIC AUTHORITY IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

The article analyzes the legal framework for the organization and exercise of public authority in Ukraine under martial law. It is found that public authority is exercised in various forms by a wide range of authorized entities. Among the characteristic features of public power are the following: it is

aimed at fulfilling public tasks and functions; it functions through the relevant public institutions; it is legitimate; it has an apparatus designed to exercise this power, which is separated from the population; it unites those subject to it on a territorial basis; it covers all persons in the relevant territory; it is continuous in functioning; it is aimed at resolving all matters of public importance; it functions in legal forms. It is revealed that the legal basis for the organization and operation of public authorities should be understood as a system of regulations which define the functions, competence, forms and methods of operation of public authorities and local self-government bodies, as well as their structural subdivisions. The authors point out that the quintessence of legal regulation of the principles of organization and exercise of public power in Ukraine is its subordination to the highest goal of the state – the establishment and ensuring of human rights and freedoms. The authors establish that martial law is a special legal regime introduced in Ukraine or in certain of its localities in the event of armed aggression or a threat of attack, a threat to the state independence of Ukraine, its territorial integrity, and provides for the granting of the relevant public authorities, military command, military administrations and local self-government bodies with the powers necessary to avert the threat, repel armed aggression and ensure national security, eliminate the threat to the state independence of Ukraine, its territorial integrity and the It is stated that the introduction of martial law in Ukraine has led to many changes, including those related to the organization and exercise of public power. In the area of implementation of public administration functions by public authorities, this means the introduction of certain peculiarities. It is noted that one of the main options for the efficiency of organization and exercise of public authority under martial law is a complete consolidation of efforts and mutual understanding at all levels, which is critically important in wartime.

Key words: government, public authority, martial law, legal framework for organization and exercise of public authority.